Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 708/2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local

COM(2009) 541 final – 2009/0153 (CNS)

(2010/C 354/21)

Raportor: **dl Valerio SALVATORE**

Consiliul și Parlamentul European au hotărât, la 11 noiembrie 2009, în conformitate cu articolul 37 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, respectiv la 5 martie 2010, în conformitate cu articolul 43 alineatul (2) din TFUE, să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 708/2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local

COM(2009) 541 final – 2009/0153 (CNS).

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 25 februarie 2010.

În cea de-a 461-a sesiune plenară, care a avut loc la 17 și 18 martie 2010 (ședința din 17 martie 2010), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 130 de voturi pentru, 0 voturi împotrivă și 3 abțineri.

1. **Concluzii și recomandări**

1.1 Comitetul Economic și Social European este de acord cu modificările aduse Regulamentului (CE) nr. 708/2007 privind utilizarea în acvacultură a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local, în lumina noilor date științifice, printre care și rezultatele acțiunii concertate IMPASSE, a celui de-al VI-lea Program-cadru.

1.2 CESE împărtășește dorința îndeplinirii obiectivului dublu, urmărit de regulament: reducerea la minimum a riscului asociat creșterii speciilor exotice și a celor absente la nivel local și reducerea practicilor administrative împovărătoare pentru operatorii din sector. Sarcina birocratică este reprezentată de permisele naționale, necesare la instalațiile pentru acvacultură în care se cultivă specii exotice și absente la nivel local.

1.3 În acest scop, garanția biosiguranței instalațiilor este de primă importanță. Aceasta reclamă adoptarea unor măsuri corespunzătoare: a) în timpul transportului, b) prin aplicarea unor protocoale clar definite la instalațiile de acvacultură de destinație și c) prin respectarea procedurilor adecvate până la introducerea în consum a produselor piscicole.

1.4 În acest context, noua definiție a instalațiilor de acvacultură închise se dovedește a fi structurată și în concordanță cu concluziile proiectului IMPASSE, însă limbajul folosit, tehnic prin excelență, ar putea conduce la interpretări nu întotdeauna corecte. Pentru a preveni eventuale confuzii în faza de punere în aplicare, noul regulament ar trebui completat cu o referire clară la faptul că instalațiile de acvacultură închise trebuie considerate ca atare doar dacă sunt amplasate pe uscat.

1.5 De asemenea, noul regulament stabilește că instalațiile de acvacultură închise trebuie să împiedice dispersarea speciilor alohtone cultivate sau a materialului biologic în apele deschise, în caz de inundații. Pentru aceasta, ar trebui stabilită o distanță de siguranță față de apele deschise pentru amplasarea acestor instalații, ținând seama de tipul, amplasarea și configurația terenului. Tot astfel, dat fiind riscul de evadare și pe alte căi, trebuie să se prevadă toate sistemele de protecție a instalațiilor închise, împotriva acțiunii prădătorilor care ar putea dispersa speciile cultivate.

1.6 În sfârșit, CESE este de acord cu afirmația că mutarea de la o instalație de acvacultură închisă la o instalație de acvacultură deschisă nu trebuie considerată o chestiune de rutină. În legătură cu aceasta, se sugerează adăugarea recomandării ca instalațiile de acvacultură închise să fie gestionate și administrate separat de culturile în sistem deschis, atunci când ciclul de producție permite acest lucru, pentru minimizarea oricărui posibil risc de contaminare a ecosistemelor acvatice.

2. **Introducere**

2.1 Într-o perioadă de creștere a cererii de proteine provenind de la produse piscicole și de regres al pescuitului din cauza unei exploatări în exces a mărilor și apelor interne, acvacultura poate avea o contribuție pozitivă la satisfacerea cererii tot mai mari de astfel de alimente. Într-adevăr, în ultimele trei decenii, la nivel mondial s-a înregistrat o creștere anuală a producțiilor de acvacultură de 11 % (Naylor & M. Burke, 2005) ([1]).

2.2 În acest context, introducerea și cultivarea speciilor exotice și a speciilor absente din Europa este susținută ferm de interese economice și comerciale, interese care însă trebuie să se conformeze obiectivelor de salvgardare a ecosistemelor care pot avea de suferit de pe urma exercitării incorecte a unor asemenea activități.

2.3 Introducerea speciilor exotice este, într-adevăr, unul din principalii factori ai dezechilibrului provocat de om ecosistemelor acvatice și a doua cauză, după distrugerea habitatelor, a pierderii biodiversității la nivel mondial. În toate ecosistemele, există un echilibru delicat, la care s-a ajuns printr-un proces evolutiv lent, datorită căruia orice organism interacționează cu propriul ambient, stabilind o serie de relații cu spațiul pe care îl ocupă și cu alte organisme prezente. În atare situație, orice organism îndeplinește un rol precis și ocupă o nișă ecologică bine definită. De asemenea, prezintă interes și efectele schimbărilor climatice asupra migrației speciilor piscicole în diverse medii acvatice.

2.4 Atunci când o specie exotică intră într-o comunitate nouă, ea interacționează cu speciile deja existente, putând tulbura în mod imprevizibil echilibrele stabilite anterior. Nou-sosiții pot prăda și concura speciile indigene pentru hrană și pentru spațiu, pot fi purtători de paraziți noi și de alți agenți patogeni provenind din țările lor de origine sau se pot încrucișa cu speciile autohtone.

2.5 De aici, nevoia de a defini principalele caracteristici ale instalațiilor închise de acvacultură: o barieră fizică între organismele sălbatice și cele cultivate; tratarea deșeurilor solide; eliminarea adecvată a organismelor moarte; monitorizarea și tratarea apei care intră și care iese.

3. **Observații generale**

3.1 Riscul de evadare din instalațiile de cultivare a speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local crește pe măsură ce se împuținează sistemele de control. Sistemele închise, în care acvacultura este delimitată de structuri sigure, apărate de bariere fizice și chimice, reduc la minimum riscul de evadare, în timp ce sistemele deschise de cultivare, extensive, oferă un nivel de siguranță mai scăzut, favorizând uneori, chiar involuntar, răspândirea speciilor importate în mediile naturale.

3.2 Se estimează că aproximativ 20 % din speciile neindigene sunt cultivate în sisteme deschise și mai puțin de 10 %, în sisteme închise intensive, dar în unele cazuri (moluște bivalve), animalele vii sunt deplasate temporar și la distanțe considerabile, pentru etapa de epurare, în instalații fie închise, fie deschise, riscul de dispersare fiind însemnat [IMPASSE ([2])].

3.3 Sistemele închise existente utilizează diverse tehnologii de epurare a apelor de intrare și de ieșire, dar toate presupun o delimitare fizică a culturilor piscicole de ecosistemele naturale. Cu toate acestea, dezvoltarea rapidă a unor astfel de tehnici de cultivare și evoluția diverselor sisteme de acvacultură au determinat Consiliul să elaboreze regulamentul care face obiectul acestui aviz.

3.4 Regulamentul (CE) nr. 708/2007 al Consiliului a stabilit un cadru de reglementare a practicilor din sectorul acvaculturii în privința speciilor exotice și a speciilor absente la nivel local, în vederea evaluării și reducerii la minimum a impactului posibil al acestor specii asupra habitatelor acvatice. Regulamentul dispune instituirea, la nivel național, a unui sistem de permise.

3.5 Astfel de permise nu sunt necesare în cazul în care instalațiile închise de acvacultură garantează biosiguranța culturilor. Reducerea riscului reclamă adoptarea unor măsuri corespunzătoare în timpul transportului, cu aplicarea unor protocoale clar definite pentru instalațiile de acvacultură destinatare, și respectarea procedurilor adecvate până la introducerea în consum a produselor piscicole.

3.6 Noua definiție a instalațiilor de acvacultură închise ține seama în mod corespunzător de rezultatele acțiunii IMPASSE, însă ar trebui completată cu o referire clară la faptul că instalațiile de acvacultură închise trebuie considerate ca atare doar dacă sunt amplasate pe uscat.

3.7 CESE este în întregime de acord cu obiectivul care urmărește împiedicarea trecerii deșeurilor solide sau a exemplarelor cultivate ori a unor părți din acestea în apele deschise, conform prevederilor noului regulament. Cu toate acestea, ținând seama de evoluția tehnologică rapidă din sectorul filtrării și epurării apelor uzate și considerând siguranța biologică drept prioritate permanentă, trebuie luate în considerare diversele sisteme prin care aceasta se poate realiza: fizice, chimice, biologice sau o combinație a acestora.

([1]) Naylor, R. & M. Burke (2005). *Aquaculture and Ocean Resources: Raising Tigers of the Sea. Annual Review of Environment and Resources,* 30:185-218.

([2]) Proiectul IMPASSE nr. 44142. D1.3. Raportul 3.1. *Review of risk assessment protocols associated with aquaculture, including the environmental, disease, genetic and economic issues of operations concerned with the introduction and translocation of species.* (Gordon H. Copp, Esther Areikin, Abdellah Benabdelmouna, J. Robert Britton, Ian G. Cowx, Stephan Gollasch, Rodolphe E. Gozlan, Glyn Jones, Sylvie Lapègue, Paul J. Midtlyng, L. Miossec, Andy D. Nunn, Anna Occhipinti Ambrogi, S. Olenin, Edmund Peeler, Ian C. Russell, Dario Savini), 2008, p. 14.

4. **Observații specifice**

4.1 Pentru evitarea oricărui risc de contaminare a ecosistemelor acvatice, trebuie definite măsuri adecvate de monitorizare și control pentru introducerea și transferul speciilor acvatice exotice sau care nu sunt prezente la nivel local. Lucrul acesta este posibil doar prin elaborarea, adoptarea și implementarea unor coduri internaționale de practici și proceduri corespunzătoare.

4.2 Având în vedere faptul că nu doar apa presupune un risc de evadare, trebuie garantate toate sistemele de protecție a instalațiilor închise de acțiunea animalelor de pradă, în special păsări, care pot determina dispersarea în natură a speciilor cultivate.

4.3 De asemenea, este de dorit ca instalațiile de acvacultură închise să fie gestionate și administrate separat de culturile în sisteme deschise, pentru minimizarea oricărui posibil risc de contaminare a ecosistemelor acvatice.

4.4 Comitetul este de acord cu opțiunea de a încredința statelor membre responsabilitatea actualizării periodice, pe site-ul respectiv, a listei instalațiilor de acvacultură închise, asigurând astfel o publicitate maximă a acestora, pentru responsabilizarea operatorilor și a diverselor părți interesate de la nivel local cu privire la gestionarea corectă a culturilor acvicole.

Bruxelles, 17 martie 2010

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI